

LEVENDE MOLENS VZW

Ondersteunt vrijwillige molenaars

Vlamingen die nog de kost verdienen als molenaar, zijn te tellen op een hand. Dat er toch nog heel wat wieken draaien en graan wordt gemalen, is te danken aan hobbykrachten. Levende Molens vzw leidt hen op, bewaart kennis en probeert iedereen warm te maken om af en toe een kijkje te nemen in een molen.

Jozefien VAN HUFFEL

Weet u wat een bovenkruier is? De leden en cursisten van Levende Molens zouden u vertellen dat het een molen van steen is, waarvan alleen de kap 360 graden kan draaien. „Welke molen je moet bezoeken, als je er een wilt zien? Daar kunnen we niet op antwoorden”, klinkt het bij de vzw. „Elke molen heeft iets bijzonders. En iedere molenaar houdt het meest van de zijne.”

Een molenaar aan het werk in de *Bakkersmolen* in Wildert, deelgemeente van Essen. © Frans Brouwers

De houten *Molen van 't Veld* in Geel is elke laatste zondag van de maand open. © Frans Brouwers

Als graan- en oliemolen is de *Toremansmolen* in Arendonk uniek in de wereld. © Frans Brouwers

Of zijn nieuwe maalders nog zijn opgedaagd? Ludo Hurkmans, vrijwillig molenaar in Sint-Huibrechts-Lille, knikt. „Eergisteren en gisteren maalden we nog.” „Eergisteren was er inderdaad wind. Toch zeker omstreeks vier uur”, reageert Frans Geysen, collega uit Retie.

Het is zaterdag en Levende Molens vzw blaast verzamelen in Diest, waar 22 cursisten zich vandaag tot de pauze verdiepen in houtsoorten en houtbederf. De bestuursleden zijn er ook. „We zijn immers ook een vriendenclub”, zegt voorzitter Frans Brouwers.

Levende Molens vzw werd opgericht in 1977, met als doel om zoveel mogelijk molens in gebruik te houden. „Een molen die niet draait, vervalt”, zegt Geysen. In de meest recente *Vlaamse molengids*, uitgegeven door de vereniging, prijken 205 actieve wind-, water- en rosmolens. „Er vielen er de jongste jaren geen af”, zegt Brouwers. „In tegendeel, hier en daar kan een molen na restauratie opnieuw draaien. Dat gebeurde recentelijk in Wippegem en in Ramskapelle.”

Elk jaar, op de laatste zondag van april, organiseren de leden van Levende Molens een Vlaamse Molendag. Daarnaast zijn er Provinciale Molendagen. „Draait de molen of staat de deur open, ga dan gerust binnen”, luidt bovendien de slagzin op de voorpagina van de *Vlaamse molengids*. Molenaars blijken geen zwijgzame eenzaten. „Veeleer beroepsbabbelaars”, weet Wilfried Nijs. „Minstens even belangrijk als het malen, is aan bezoekers uitleggen hoe het werkt.”

„Ik draai bijvoorbeeld mee in de watermolen van de Abdij van 't Park in Heverlee, niet ver van de faculteit wetenschappen aan de KU Leuven”, vult Birgit Depoorter aan. „Ook jonge mensen die met spitstechnologie bezig zijn, komen wel eens kijken naar

de oude technologie van de molen. Mensen uit de buurt zien we dan weer zelden, tot ze bezoek hebben en dan willen tonen wat voor bijzonder er in hun wijk of dorp is te zien.”

Depoorter neemt vandaag na de pauze de les over de geschiedenis van de molen voor haar rekening. Zelf rolde ze in de molenwereld toen ze in 2004 verhuisde en tijdens een fietstocht stopte in Sint-Joris-Winge, bij een watermolen waar Wilfried Nijs aan de slag was. „Hij vertelde zo gepassioneerd en vroeg of ik niet geïnteresseerd was in de cursus”, zegt ze. „Na de eerste les was ik verkocht. De combinatie van techniek en geschiedenis boeit me enorm.”

„Een molenaar past zich aan aan het tempo van de natuur. Ik vergelijk het vaak met zeilen”

Levende Molens organiseert om de twee jaar een cursus. Tien zaterdagmiddagen krijgen de cursisten in de voormiddag theorie, van wicksystemen tot wetgeving, en bezoeken ze in de namiddag een molen. Dan volgt een theoretisch examen met honderd meerkeuzevragen. „We geven vooral algemene informatie”, zegt Brouwers. „Weerkunde is belangrijk, maar een molenaar moet geen weerman zijn. Hij of zij moet vooral kunnen inschatten hoe het weer rond de molen op korte termijn zal evolueren. Als er een onweerswolk aankomt, dan zet hij de molen stil. Veiligheid is cruciaal.” „Hij kreeg een slag van de molen”, is een grappige uitdrukking, maar in werkelijkheid kan het fataal zijn”, vult Maria De Rooze aan, secretaris en molenaar in Lokeren.

Sommige mensen komen bij Levende Molens terecht omdat

ze heemkundige of gids zijn en graag hun kennis willen uitbreiden. „Ook zij blijven echter soms hangen in het milieu. Misschien blijken het zelfs de beste molenaars”, zegt Brouwers. De huidige cursisten blijken allerlei motivaties te hebben. „Ik kocht een pand met een watermolen, die gerestaureerd moet worden. Vóór ik dat laat doen, wil ik er toch zelf iets van kennen”, zegt een van de jongeren. „Ik was als kind al gefascineerd door hoe een molen binnenin draait. Bijna alles is er van hout, ook de verbindingen. Ik ga straks met pensioen en als molenaar kan ik me dan nuttig maken.”

Wie een diploma van Levende Molens wil, moet honderd uur stage lopen in en vervolgens een praktijkexamen afleggen. „Tijdens de stage leer je nog meer dan tijdens de theorielessen”, vindt iemand. „Het enige probleem treedt op als ik thuiskom. Wil ik de drempel over, dan roept mijn echtgenote: 'Stop!' Ik hang elke keer vol bloem.”

Tegenwoordig is het voor molenaars niet vanzelfsprekend om graan te pakken te krijgen of om meel aan de man te brengen. Voorts prijzen de vrijwillige molenaars hun hobby echter eenstemmig aan. „We doen het voor de rust. Het leert je ontstressen”, zegt Frans Geysen. „Een molenaar moet zich aanpassen aan het tempo van de natuur. Ik vergelijk het vaak met zeilen.” „Je krijgt dus geduld. Iedereen wil alles tegenwoordig meteen, maar in de molen kan dat niet”, vult Birgit Depoorter aan. Frans Brouwers: „Als mensen willen weten wanneer het meel klaar zal zijn, zeg ik dat ze dat niet aan mij moeten vragen, maar aan de wind. Een molenaar kan alleen maar volgen.”

Info op www.levendemolens.be of bij Maria De Rooze op het nummer 09 348 41 38.